

OTSUSED

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2020/1999

7. detsember 2020,

mis käsitleb inimõiguste raske rikkumise vastu suunatud piiravaid meetmeid

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artiklit 29,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Liit rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine ning liit on võtnud kohustuse kaitsta neid rahu ja kestliku julgeoleku tagamiseks olulisi väärtusi kui oma välistegevuse nurgakive.
- (2) Inimõigused on universaalsed, jagamatud, üksteisest sõltuvad ja omavahel seotud. Esmane vastutus austada, kaitsta ja järgida inimõigusi, sealhulgas tagada rahvusvahelise inimõigustealase õiguse järgimine, lasub riikidel. Inimõiguste rikkumised, kaasa arvatud valitsusväliste osalejate märkimisväärne kaasatus inimõiguste rikkumistesse kogu maailmas ning paljude selliste tegude tõsidus kogu maailmas, tekitavad endiselt suurt muret. Selliste tegudega rikutakse liidu välistegevuse põhimõtteid ja ohustatakse selle eesmärke, nagu need on sätestatud Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 21 lõigetes 1 ja 2.
- (3) Nõukogu väljendas 9. detsembril 2019 oma heakskiitu sellele, et liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“) alustab ettevalmistava tööga liidu üldise korra kehtestamiseks inimõiguste raske rikkumise vastu suunatud piiravate meetmete kohta.
- (4) Käesoleva otsusega kehtestatakse sihipäraste piiravate meetmete raamistik, et reageerida inimõiguste rasketele rikkumistele kõikjal maailmas. Nõukogu rõhutab sellega seoses, et käesoleva otsuse alusel sihipäraste piiravate meetmete kohaldamise kaalumisel on oluline võtta arvesse rahvusvahelist inimõigustealast õigust ning rahvusvahelise inimõigustealase õiguse ja rahvusvahelise humanitaarõiguse koostoimet. Käesolev otsus ei mõjuta teiste kehtivate või tulevikus ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames vastu võetavate nõukogu otsuste kohaldamist, millega kehtestatakse piiravad meetmed seoses olukorraga teatavates kolmandates riikides ja reageeritakse inimõiguste rikkumistele.
- (5) Selliste piiravate meetmetega kavatsetakse viia ellu ELi lepingu artiklis 21 sätestatud ühise välis- ja julgeolekupoliitika eesmärke ning aidata kaasa nende liidu meetmete võtmisele, millega tugevdatakse ja toetatakse demokraatiat, õigusriigi põhimõtteid, inimõigusi ja rahvusvahelise õiguse põhimõtteid kooskõlas ELi lepingu artikli 21 lõike 2 punktiga b. Selliste sihipäraste piiravate meetmete kohaldamine on kooskõlas liidu selle valdkonna üldise strateegiaga ja nad toetavad liidu suutlikkust edendada inimõiguste austamist.
- (6) Teatavate meetmete rakendamiseks on vaja täiendavaid liidu meetmeid,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Käesoleva otsusega kehtestatakse sihipäraste piiravate meetmete raamistik, et reageerida inimõiguste rasketele rikkumistele kõikjal maailmas. Käesolevat otsust kohaldatakse alljärgneva suhtes:

a) genotsiid;

- b) inimsusvastased kuriteod;
- c) järgmised inimõiguste rasked rikkumised:
  - i) piinamine ja muu julm, ebainimlik või inimväärikust alandav kohtlemine või karistamine,
  - ii) orjapidamine,
  - iii) kohtuväline, kiir- või omavoliline hukkamine või tapmine,
  - iv) isikute kadunuks jääma sundimine,
  - v) meelevaldne vahistamine või kinnipidamine;
- d) muu inimõiguste rikkumine, kaasa arvatud muu hulgas järgmised rikkumised niivõrd, kuivõrd need on ELi lepingu artiklis 21 sätestatud ühise välis- ja julgeolekupoliitika eesmärkide seisukohast ulatuslikud, süstemaatilised või muul viisil rasked:
  - i) inimkaubandus, samuti selline käesolevas artiklis osutatud inimõiguste rikkumine, mille on toime pannud inimsugeldajad,
  - ii) seksuaalne ja sooline vägivald,
  - iii) rahumeelse kogunemise vabaduse ja ühinemisvabaduse rikkumine,
  - iv) arvamus- ja väljendusvabaduse rikkumine,
  - v) usu- ja veendumusvabaduse rikkumine.

2. Lõike 1 kohaldamisel tuleks arvesse võtta rahvusvahelist tavaõigust ja laialdaselt tunnustatud rahvusvahelise õiguse akte, nagu:

- a) kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvaheline pakt;
- b) majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvaheline pakt;
- c) genotsiidi vältimise ja selle eest karistamise konventsioon;
- d) piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastane konventsioon;
- e) rassilise diskrimineerimise kõigi vormide kõrvaldamise rahvusvaheline konventsioon;
- f) naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsioon;
- g) lapse õiguste konventsioon;
- h) kõigi isikute kaitsmist kadunuks jääma sundimise eest käsitlev rahvusvaheline konventsioon;
- i) puuetega inimeste õiguste konventsioon;
- j) rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni täiendav naiste ja lastega kaubitsemise ning muu inimkaubanduse ärahoidmise ja selle kuriteo eest karistamise protokoll;
- k) Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuut;
- l) Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon.

3. Käesoleva otsuse tähenduses võivad füüsiliste või juriidiliste isikute ja üksuste või asutuste hulka kuuluda:

- a) riiklikud osalejad;
- b) muud osalejad, kes omavad tegelikku kontrolli või võimu teatava territooriumi üle;
- c) muud valitsusvälised osalejad.

4. Kui nõukogu kehtestab või muudab lisas esitatud nimekirja seoses lõike 3 punkti c kohaste muude valitsusväliste osalejatega, võtab ta eelkõige arvesse järgmisi eriaspekte:

- a) ELi lepingu artiklis 21 sätestatud ühise välis- ja julgeolekupoliitika eesmärgid ning
- b) rikkumise raskus ja/või mõju.

Artikkel 2

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et takistada järgmistel isikutel oma territooriumile siseneda või seda läbida:
  - a) füüsilised isikud, kes vastutavad artikli 1 lõikes 1 sätestatud tegude eest;
  - b) füüsilised isikud, kes pakuvad rahalist, tehnilist või materiaalsel toetust artikli 1 lõikes 1 sätestatud tegudeks või on nendega muul viisil seotud, sealhulgas mis puudutab selliste tegude kavandamist ja juhtimist, nende tegemiseks käsu andmist, neile kaasa aitamist, nende ettevalmistamist, nende hõlbustamist või neile õhutamist;
  - c) füüsilised isikud, keda seostatakse nende füüsiliste isikutega, kes on hõlmatud punktidega a ja b,ning kes on loetletud lisas.
2. Lõikega 1 ei kohustata liikmesriiki keelama oma kodanike sisenemist oma territooriumile.
3. Lõige 1 ei piira neid juhtumeid, kui liikmesriiki seob rahvusvahelisest õigusest tulenev kohustus, eelkõige:
  - a) rahvusvahelise valitsustevahelise organisatsiooni asukohariigina;
  - b) Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kokku kutsutud või selle egiidi all toimuva rahvusvahelise konverentsi korraldajariigina;
  - c) privileege ja immunitete kehtestava mitmepoolse lepingu alusel või
  - d) tulenevalt Püha Tooli (Vatikan) ja Itaalia vahel 1929. aastal sõlmitud lepingust (Lateraani pakt).
4. Lõiget 3 loetakse kohalduvaks ka juhul, kui liikmesriik on Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) asukohariik.
5. Nõukogu tuleb nõuetekohaselt teavitada kõigist liikmesriigi poolt lõike 3 või 4 kohaselt tehtud eranditest.
6. Liikmesriigid võivad teha erandeid lõike 1 alusel kehtestatud meetmetest, kui reisimine on õigustatud seoses kiireloomuliste humanitaarvajadustega või osalemisega valitsustevahelistel kohtumistel, liidu toel toimuvatel või liidu korraldatud kohtumistel või OSCE eesistujaks oleva liikmesriigi korraldatud kohtumistel, kus peetakse poliitilist dialoogi, mis otseselt edendab piiravate meetmete poliitilisi eesmärke, sealhulgas inimõiguste raske rikkumise lõpetamist ja inimõiguste edendamist.
7. Liikmesriik võib samuti teha erandeid lõike 1 alusel kehtestatud meetmetest, kui territooriumile sisenemine või selle läbimine on vajalik kohtumenetluse läbiviimiseks.
8. Liikmesriik, kes soovib teha lõikes 6 või 7 osutatud erandeid, teatab sellest nõukogule kirjalikult. Erand loetakse tehtuks, kui vähemalt üks nõukogu liige ei esita kirjalikku vastuväidet kahe tööpäeva jooksul alates teatise saamisest kavandatava erandi kohta. Kui üks või mitu nõukogu liiget peaks esitama vastuväite, võib nõukogu otsustada kavandatava erandi tegemise kvalifitseeritud häälteenamuse alusel.
9. Kui liikmesriik lubab lisas loetletud isikutel lõike 3, 4, 6, 7 või 8 alusel oma territooriumile siseneda või seda läbida, kehtib luba rangelt ainult sel eesmärgil, milleks see anti, ning üksnes isikute suhtes, keda see otseselt puudutab.

Artikkel 3

1. Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mida omavad, valdavad või kontrollivad:
  - a) füüsilised või juriidilised isikud, üksused või asutused, kes vastutavad artikli 1 lõikes 1 sätestatud tegude eest;
  - b) füüsilised või juriidilised isikud, üksused või asutused, kes pakuvad rahalist, tehnilist või materiaalsel toetust artikli 1 lõikes 1 sätestatud tegudeks või on nendega muul viisil seotud, sealhulgas mis puudutab selliste tegude kavandamist ja juhtimist, nende tegemiseks käsu andmist, neile kaasa aitamist, nende ettevalmistamist, nende hõlbustamist või neile õhutamist;

- c) füüsilised või juriidilised isikud, üksused või asutused, kes on seotud punktides a ja b nimetatud füüsiliste või juriidiliste isikute, üksuste või asutustega,

ning kes on loetletud lisas.

2. Lisas loetletud füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele ega nende kasuks ei tehta otseselt ega kaudselt kättesaadavaks rahalisi vahendeid ega majandusressursse.

3. Erandina lõigetest 1 ja 2 võivad liikmesriikide pädevad asutused anda loa teatavate külmutatud rahaliste vahendite või majandusressursside vabastamiseks või kättesaadavaks tegemiseks vastavalt tingimustele, mida nad asjakohaseks peavad, ning pärast seda, kui nad on teinud kindlaks, et need rahalised vahendid või majandusressursid on:

- a) vajalikud lisas loetletud füüsiliste või juriidiliste isikute, üksuste või asutuste või selliste füüsiliste isikute ülalpeetavate pereliikmete põhivajaduste katmiseks, sealhulgas toidu, üüri või hüpoteegi, ravimite ja ravikulude, maksude, kindlustusmaksete ning kommunaalteenuste eest tasumiseks;
- b) ette nähtud üksnes õigusabiteenustega seotud mõistliku töötasu maksmiseks või nendest teenustest tulenevate kulude hüvitamiseks;
- c) ette nähtud üksnes tasu või teenustasu maksmiseks külmutatud rahaliste vahendite või majandusressursside tavapärase haldamise või säilitamise eest;
- d) vajalikud erakorraliste kulutuste katteks, tingimusel et asjaomane pädev asutus on vähemalt kaks nädalat enne loa andmist teavitanud teiste liikmesriikide pädevaid asutusi ja komisjoni põhjustest, mille alusel ta peab vajalikuks konkreetse loa andmist, või
- e) makstavad rahvusvahelise õiguse alusel puutumatu diplomaatilise või konsulaaresinduse või rahvusvahelise organisatsiooni pangakontole või pangakontolt, kui sellised maksed on ette nähtud diplomaatilise või konsulaaresinduse või rahvusvahelise organisatsiooni ametlikel eesmärkidel kasutamiseks.

Asjaomane liikmesriik teavitab teisi liikmesriike ja komisjoni kõikidest käesoleva lõike alusel antud lubadest.

4. Erandina lõikest 1 võivad liikmesriikide pädevad asutused anda loa teatavate külmutatud rahaliste vahendite või majandusressursside vabastamiseks, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) vahekoos on teinud kõnealuste rahaliste vahendite või majandusressursside kohta otsuse enne kuupäeva, mil lõikes 1 osutatud füüsiline või juriidiline isik, üksus või asutus kanti lisas esitatud loetellu, või nende kohta on liidus enne või pärast kõnealust kuupäeva tehtud kohtu- või haldusotsus või asjaomases liikmesriigis täitmisele pööratav kohtuotsus;
- b) rahalisi vahendeid või majandusressursse kasutatakse ainult sellise otsusega tagatud või kehtivaks tunnustatud nõuete rahuldamiseks kõnealuseid nõudeid omavate isikute õigusi reguleerivate õigusnormidega seatud piires;
- c) otsus ei ole tehtud lisas loetletud füüsilise või juriidilise isiku, üksuse või asutuse kasuks ning
- d) otsuse tunnustamine ei ole vastuolus asjaomase liikmesriigi avaliku korraga.

Asjaomane liikmesriik teavitab teisi liikmesriike ja komisjoni kõikidest käesoleva lõike alusel antud lubadest.

5. Lõige 1 ei takista lisas esitatud loetellu kantud füüsilist või juriidilist isikut, üksust või asutust tegemast makset, mis tuleneb lepingust või kokkuleppesest või kohustusest, mis on sõlmitud või tekkis enne asjaomase füüsilise või juriidilise isiku, üksuse või asutuse lisas esitatud loetellu kandmise kuupäeva, tingimusel et asjaomane liikmesriik on teinud kindlaks, et makse otseseks või kaudselt saajaks ei ole lõikes 1 osutatud füüsiline või juriidiline isik, üksus või asutus.

6. Lõiget 2 ei kohaldata külmutatud kontodele lisatud järgmiste summade suhtes:

- a) nende kontode intressid või muud tulud;

- b) maksed, mis tulenevad lepingust, kokkuleppest või kohustusest, mis sõlmiti või tekkis enne kuupäeva, mil nende kontode suhtes hakati kohaldama lõigetes 1 ja 2 sätestatud meetmeid, või
- c) maksed, mis kuuluvad tasumisele mõnes liikmesriigis tehtud või asjaomases liikmesriigis täitmisele pööratava kohtu- või haldusotsuse või vahekohtu otsuse alusel, eeldusel et selliste intresside, muude tulude ja maksete suhtes kohaldatakse jätkuvalt lõikes 1 sätestatud meetmeid.

Artikkel 4

1. Erandina artikli 3 lõigetest 1 ja 2 võivad liikmesriikide pädevad asutused tingimustel, mida nad peavad asjakohaseks, anda loa teatavate külmutatud rahaliste vahendite või majandusressursside vabastamiseks või teha teatavad rahalised vahendid või majandusressursid kättesaadavaks pärast seda, kui nad on kindlaks teinud, et need rahalised vahendid või majandusressursid on vajalikud humanitaartegevuseks, näiteks abi kohaletoimetamine või selle hõlbustamine (sealhulgas ravimid, toit või humanitaartöötajate transport ja sellega seotud abi), või evakueerimiseks.
2. Asjaomased liikmesriigid teavitavad teisi liikmesriike ja komisjoni käesoleva artikli alusel antud lubadest nelja nädala jooksul pärast loa andmist.

Artikkel 5

1. Nõukogu kehtestab liikmesriigi või kõrge esindaja ettepanekul ühehäälselt lisa esitatud loetelu ja teeb selles muudatusi.
2. Nõukogu edastab lõikes 1 osutatud otsused, sealhulgas loetellu kandmise põhjused, asjaomasele füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele kas otse, juhul kui aadress on teada, või teatise avaldamise kaudu, andes asjaomasele füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele võimaluse esitada märkusi.
3. Kui esitatakse märkusi või uusi olulisi tõendeid, vaatab nõukogu lõikes 1 osutatud otsused läbi ning teavitab vastavalt asjaomast füüsilist või juriidilist isikut, üksust või asutust.

Artikkel 6

1. Lisa sisaldab artiklites 2 ja 3 osutatud füüsiliste või juriidiliste isikute, üksuste või asutuste loetellu kandmise põhjuseid.
2. Lisa sisaldab asjaomaste füüsiliste või juriidiliste isikute, üksuste või asutuste tuvastamiseks vajalikku kättesaadavat teavet. Füüsiliste isikute puhul võib selline teave sisaldada järgmist: nimed ja varjunimed; sünniaeg ja -koht; kodakondsus; passi ja isikutunnistuse numbrid; sugu; aadress (kui see on teada); positsioon või amet. Juriidiliste isikute, üksuste või asutuste puhul võib selline teave sisaldada nimesid, registreerimise kohta ja kuupäeva, registrinumbrit ja tegevuskohta.

Artikkel 7

1. Nõukogu ja kõrge esindaja töötlevad isikuandmeid käesolevast otsusest tulenevate ülesannete täitmiseks, eelkõige:
  - a) lissasse tehtavate muudatuste ettevalmistamiseks ja sisseviimiseks, mida teeb nõukogu;
  - b) lissasse tehtavate muudatuste ettevalmistamiseks, mida teeb kõrge esindaja.
2. Nõukogu ja kõrge esindaja võivad, kui see on asjakohane, töödelda andmeid, mis käsitlevad loetellu kantud füüsiliste isikute toimepandud kuritegusid ja süüdimõistvaid kohtuotsuseid või selliste isikutega seotud julgeolekumeetmeid, ainult ulatuses, mis on vajalik lisa koostamiseks.

3. Käesoleva otsuse kohaldamisel nimetatakse nõukogu ja kõrge esindaja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725⁽¹⁾ artikli 3 punkti 8 tähenduses vastutavaks töötlejaks, et tagada asjaomaste füüsiliste isikute võimalus kasutada määrusest (EL) 2018/1725 tulenevaid õigusi.

Artikkel 8

Lepingu või tehingu puhul, mille täitmist on otseselt või kaudselt, tervikuna või osaliselt mõjutanud käesoleva otsusega kehtestatud meetmed, ei rahuldata ühtki nõuet, sealhulgas hüvitusnõuet ega muud samalaadset nõuet, nagu tasaarvestusnõue või tagatisnõue, eelkõige nõuet, mille eesmärk on mis tahes vormis võlakirja, tagatise või hüvitise, eelkõige finantstagatise või kahjuhüvitise, pikendamine või väljamaksmine, kui selle esitajaks on:

- a) lisas loetletud füüsilised või juriidilised isikud, üksused või asutused;
- b) füüsiline või juriidiline isik, üksus või asutus, kes tegutseb mõne punktis a osutatud füüsilise või juriidilise isiku, üksuse või asutuse kaudu või tema nimel.

Artikkel 9

Käesolevas otsuses sätestatud meetmete võimalikult suure mõju tagamiseks kutsub liit kolmandaid riike üles võtma käesolevas otsuses sätestatutega sarnaseid piiravaid meetmeid.

Artikkel 10

Käesolevat otsust kohaldatakse kuni 8. detsembrini 2023 ning seda vaadatakse korrapäraselt läbi. Artiklites 2 ja 3 osutatud meetmeid kohaldatakse lisas loetletud füüsiliste või juriidiliste isikute, üksuste ja asutuste suhtes kuni 8. detsembrini 2021.

Artikkel 11

Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 7. detsember 2020

Nõukogu nimel
eesistuja

J. BORRELL FONTELLES

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

LISA

Artiklites 2 ja 3 osutatud füüsiliste ja juriidiliste isikute, üksuste ja asutuste loetelu

- A. Füüsilised isikud
  - B. Juriidilised isikud, üksused ja asutused
-